

PROF. DR. ALMIR FATIĆ

Ime i prezime

Almir Fatić

E-mail adresa i kontakt telefon

faticalmir@gmail.com

tel. + 387 33 251 020

Mjesto i godina rođenja

Kalošević, Tešanj, 24. 09. 1975.

Obrazovanje

Osnovno obrazovanje završio u rodnom mjestu; završio Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu 1995.; diplomirao na FIN-u 2001. (tema: *Sinonimi u Kur'anu*); 30. 11. 2005. odbranio magistarski rad na FIN-u pod naslovom *Tefsirske rasprave Hasana Kafija Pruščaka*. Jednomjesečna stručna usavršavanja ostvario na: Kairskom univerzitetu u Egiptu (2006.); Centru kralja Fejsala za islamska istraživanja i studije u Rijadu (2007.) u Saudijskoj Arabiji; Naučno-istraživačkom institutu Ibn Sina i Fakultetu za islamske mezhebe u Teheranu (2007.), Islamska republika Iran; Univerzitetu "Hamed bin Halifa" i Fakulteta islamskih nauka u Dohi, Katar (2013.) Doktorsku disertaciju pod naslovom: *Kontekstualno značenje kur'anske leksike (na primjeru djela Nuzhat al-a'yun an-nawāzir fī 'ilm al-wudžūh wa n-nazā'ir Abū Faradža Ibn al-Džawziya)* odbranio na FIN-u 3. jula 2008. godine.

Sadašnja pozicija na FIN-u

Vanredni profesor na oblasti Tefsira

Predmeti na kojima ste angažirani

Uvod u tefsir, Terminologija tefsira, Historija i metodologija tefsira, Tematski tefsir, Historija Kur'anskoga teksta, Povijest tumačenja Kur'ana u Bosni i Hercegovini

Kretanje u karijeri

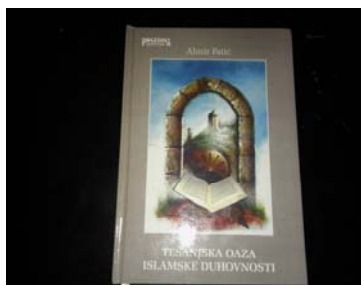
U periodu od 1995. do 1996. radi kao imam, hatib i muallim u džematu Kalošević, Medžlis IZ Tešanj. Od školske 2001. do 2003. predaje predmet Islamska vjeronauka u Srednjoj stručnoj i Srednjoj tehničkoj školi u Tešnju. U periodu od 2003. do 2004. radi kao imam, hatib i muallim u džematu Donji Miljanovci, Medžlis IZ Tešanj. Od 01. 12. 2004. godine radi kao *asistent* na Katedri tefsira na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu. Odlukom Nastavno-naučnog vijeća FIN-a od 10. 07. 2007. godine Almir Fatić izabran je u zvanje *višeg asistenta* na predmetu Tefsir. Odlukom Senata Univerziteta u Sarajevu od 25. 05. 2011. god. Almir Fatić je izabran u naučno zvanje *docent* za oblast Tefsir. Odlukom Senata Univerziteta u Sarajevu od 04. 05. 2016. god. Almir Fatić je izabran u naučno zvanje *vanrednog profesora* na naučnoj oblasti Tefsir.

Bibliografija

I. Autorske knjige

1. *Tešanjaska oaza islamske duhovnosti: pregled islamske duhovnosti tešanjskog kraja, Tešanj, Planjaj, 2005, 206 str. ISBN: 9958-24-006-2*

Knjiga pod navedenim naslovom plod je autorovog intenzivnog dvogodišnjeg proučavanja i istraživanja obzorca islamske duhovnosti grada Tešnja i okolice. Do pojave ove knjige nije bila napisana zasebna knjiga o aspektima islamske duhovnosti grada Tešnja i njegove okolice. Među korice ove knjige autor je sabrao sve ono što se o Tešnju napisalo i manje ili više znalo, ali donosi i nove činjenice, a i stare u nov odnos i kontekst postavlja.

2. *Najljepši savjeti za život, Biljeg, Sarajevo, 2012, 237 str. ISBN: 978-9958-0900-2-8*

Knjiga je podijeljena na slijedeće logičke cjeline shodno temama koje se razmatraju: I) dimenzije islama, II) etički aspekti islama i III) društveni aspekti islama. Tekstovi u ovoj knjizi pisani su jednostavnijim jezikom i stilom za širi krug čitalaca u nastojanju da im približe, prilagode i objasne islamske teme koje imaju svoju nesumnjivu važnost u našem vremenu.

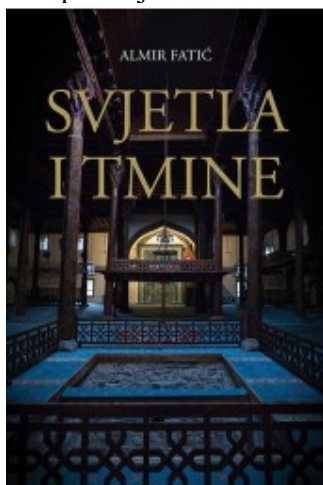
3. *Kur'anski semantički kontekst*, Fakultet islamskih nauka & El-Kalem, Sarajevo, 2014, 389 str. ISBN: 978-9958-622-72-4; 978-9958-23-375-3

Na primjeru 150 riječi wudžuha i neza'ira Kur'ana Almir Fatić nas uvodi u gustoću kur'anskog jezičkog tkanja, u njegov raskošni kontekst. Tih 150 riječi: imenica, glagola i partikula sa dva i više kontekstualnih značenja, njegov su doprinos ne samo teorijskom tefsiru na bosanskom jeziku, nego i nekoj vrsti praktičnog tefsira na našem jeziku. Kako je služeći se Ibnu l-Džewzijevim djelom, istražio kontekstualna značenja ovih 150 wudžuha i neza'ira, tako je mogao da nam predoči i 300, ili 500 takvih riječi i njihovih značenja u različitim kur'anskim kontekstima. On će to, ako Bog da, nadamo se, učiniti u bliskoj budućnosti. Tako Fatić ovim svojim radom već **doprinosi** tefsiru na bosanskom jeziku; on je nadišao one znanstvene standarde i potrebe koje traži jedan uobičajena doktorska disertacija; svojim analizama i gledištima autor je već ušao u naše najaktualnije znanstvene rasprave o jeziku Allahove Knjige, i to je ono najvrjednije što ovaj istraživački rad donosi.

4. *Svjetla i tmine*, El-Kalem, Sarajevo, 2017, 225 str. ISBN: 978-9958-23-463-7.

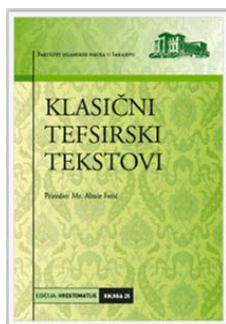
Knjiga autora Almira Fatića *Svjetla i tmine* na lahak i jednostavan način govori o tako važnim, velikim i aktualnim temama kao što su: Kur'an, Sunnet, mezhebi, gajb, hidžra, novotarije, oholost, zulum, smutnje, znanje, lijepo ponašanje, dobro i zlo... U elaboraciji ovih i drugih tema autor izbjegava neki visokoparni akademski jezik; vraća se bosanskom vjerskom, islamskom jeziku, tradiranom na najboljim zasadama naše hanefijske ulemanske učenosti. U nizu silnih pristupa islamu u današnje vrijeme, Fatić izabire onaj najprimjereniji za naše vrijeme i prostor: umjereni (gazalijanski), lišen dosade i ispraznog govora. Iako su o teme o kojima ova knjiga govori već elaborirane u našoj islamskoj periodici, one se ovdje interpretiraju na inovativan, svjež i aktualan način.

II. Hrestomatije

1. *Klasični tefsirski tekstovi*, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2006, 335 str.

Hrestomatija *Klasični tefsirski tekstovi* priređivača Almira Fatića svojim sadržajem i porukama pruža bogat i tematski raznovrstan izbor tekstova kur'anske egzegeze klasičnih velikana tefsirske misli: Bejdavija: *Envaru t-tenzil*, Mehallija i Sujutija: *Tefsiru l-Dželalejn*, Er-Razija: *Mefatih u l-gajb*, Taberija: *Džami'u l-bejan*, Zamahšerija: *Keššaf*. Fragmentarni i prečišćeni tekstovi su navedeni na arapskom jeziku uz vrijedan i praktičan prijevod priređivača. U uvodnoj riječi prof. dr. Enesa Karića date su elementarne informacije: načela, smjernice i konkretni primjeri tradicionalne i racionalne metodologije kur'anske hermeneutike čiji duh tekstovi ove hrestomatije upravo smiruju u sebi.

III. Prevedene knjige

1. Muhammed ibn Ahmed el-Kurtubi, *Podsjetnik na stanja umrlih i ahiretska dešavanja (Tarkira fi ahwāl al-mawta wa 'umur al-akira)*, prijevod sa arapskoga jezika u saradnji sa Sabahudinom Skejićem i Senadom Čemanom, Libris, Sarajevo, 2003, 562 str. ISBN: 9958-9234-5-9

Ovo djelo jedno je od najvrijednijih i najobimnijih djela o životu nakon smrti. Ono govori o podjećanju na smrt, o njezinoj realnosti, o melecima koji ljude dočekuju u kaburu (zagrobnom životu) i postavljaju im osnovna pitanja o tome kako su proveli život na ovom svijetu. Zatim govori o proživljenju i na koji način će se ono odigrati. Potom govori o dešavanjima pred sami Sudnji dan, kroz hadise Muhammeda, alejhi s-selam, odgovara na pitanje za što će se prvo polagati račun, govori o svjedočenju tjelesnih organa protiv čovjeka, i, na kraju, o Havdu (vreli) i Kevseru (džennetskoj rijeci) koji su darovani Poslaniku islama i koje će samo odabrani kušati. Iznošenje svih ovih detalja autor El-Kurtubi (umro 1273. god.) temelji na brojnim kur'anskim ajetima, hadisima Poslanika islama i mišljenjima islamskih učenjaka prvih i kasnijih generacija.

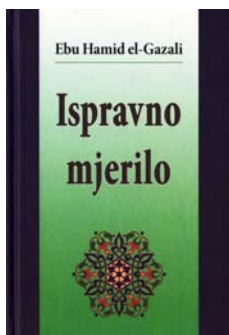
2. Ebu Hamid el-Gazali, *Rasprava o transcendentnom znanju (Ar-Risala al-laduniyya)*, prijevod sa arapskoga uz bilješke, *Novi Muallim*, br. 19, Sarajevo, 2004, str. 48-61.

Ovo je kratka El-Gazalijeva rasprava iz područja islamske epistemologije. El-Gazali u njoj govori o počasti znanja i njegovim vrstama, zatim metodama stjecanja znanja te suštini transcendentnog znanja i načinima njegovog doseganja.

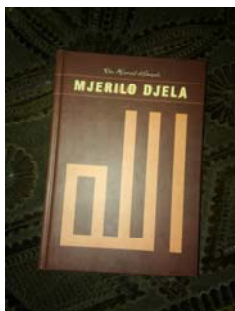
3. Ebu Hamid el-Gazali, *Ispravno mjerilo (Al-Qistas al-mustaqim)*, prijevod sa arapskoga i bilješke, Medžlis Islamske zajednice Sanski Most, Sanski Most, 2005, 99 str. ISBN: 9958-9684-7-9

Ova obimom ne velika ali, uistinu, značajna i znamenita El-Gazalijeva poslanica predstavlja "hrabar pokušaj islamizacije ili 'kur'anizacije' nekih aspekata aristotelijanizma, stoicizma i logike, koju je Gazali sa više 'znanstvenosti' izložio u drugim svojim djelima" (McCarthy). Ovo djelo je, također, značajno zbog: 1) zastupanja metoda selefa i preferiranja Tradicije; 2) uspostave islamske logike zasnovane na kur'anskim argumentima; 3) snage i uspješnosti dokaza kojima ušutkava u razoružava *batinije* (sljedbenike učenja o podučavanju od nepogrješivog imama) i njima slične.

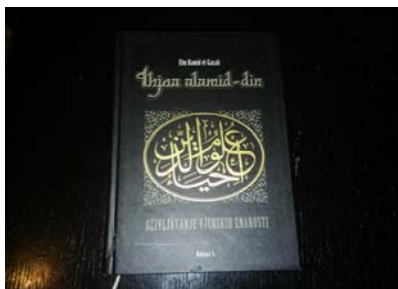
4. Ebu Hamid el-Gazali, *Mjerilo djela (Mizan al-'amal)*, prijevod sa arapskoga i bilješke, Almir Fatić, Sarajevo, 2005, 212 str. COBISS.BH-ID 14416390

Ovim prijevodom na bosanski jezik čitateljstvo se ima priliku upoznati sa još jednim El-Gazalijevim djelom i njegovom etičkom teorijom. Naime, djelo *Mizan* pisano je sufijskom metodologijom i prvenstveno pripada etičkoj misli imama El-Gazalija, koji spada u red najpoznatijih muslimanskih autora o etičkim pitanjima. S obzirom na tu činjenicu i očite aktualne etičke probleme i dileme bosanskohercegovačkog društva, a i šire, uvidamo značaj bosanskog prijevoda ove El-Gazalijeve knjige na čije duhovne i etičke domete ne možemo ostati ravnodušni.

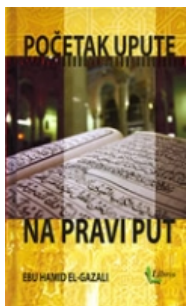
5. Ebu Hamid el-Gazali, *Oživljavanje vjerskih znanosti (Ihya' 'ulum ad-din)*, grupa prevodilaca, Knjiga 5, (*Kitab afati l-lisan*), Bookline d.o.o., Sarajevo, 2006, 651 str. ISBN: 9958-9220-8-8 (Knj. 5)

Almir Fatić je prevodilac "Knjige pokudenosti jezika" (*Kitab afat al-lisan*), 343-507 str. Knjiga se sastoji iz dva poglavlja. Prvo poglavlje govori o opasnosti od jezika i vrijednosti šutnje, dok drugo poglavlje govori o dvadeset pokudenosti ljudskoga jezika.

6. Ebu Hamid el-Gazali, *Početak upute na Pravi Put (Bidaya al-hidaya)*, prijevod sa arapskoga i bilješke, Libris, Sarajevo, 2006, 119 str.

El-Gazalijevo djelo *Bidajetu l-hidaje*, koje je napisano poslije monumentalnog El-Gazalijeveg djela *Ihja 'ulumi d-dina (Oživljavanje vjerskih nauka)*, predstavlja sažetak djela *Ihja'*, njegov svojevrsni ekstrakt ili izvod, u kome je El-Gazali, svu onu materiju koju je na opširan i detaljan način tretirao u *Ihja'u*, izložio tako koncizno, sažeto i jezgrovito, ali pristupačno, razumljivo i jasno. Dakle, djelo *Bidaya al-hidaya* može se čitati kao odličan uvodnik za razumijevanje razuđenoga *Ihjaa*.

7. Ebu Hamid el-Gazali, *Opomene i savjeti (Al-Mawa'iz fi al-ahadil al-qudsiyya)*, prijevod s arapskoga, Ilum, Bužim, 2007, 116 str.

Djelo “Opomene i savjeti” ustvari je zbirka kudsî-hadisa, pažljivo probranih od strane velikog islamskog autoriteta imama Ebu-Hamida el-Gazalija, koji govore o životu na ovome i onome svijetu i iznose niz savjeta i opomena kako postupati u raznim životnim situacijama, kako očistiti dušu i povećati svoju ljubav prema Uzvišenom Allahu. Knjiga podstiče na preispitivanje svojih postupaka, na pokajanje, predan ibadet i obraćanje Uzvišenom Allahu, kao i pripremanje za susret s Njim...

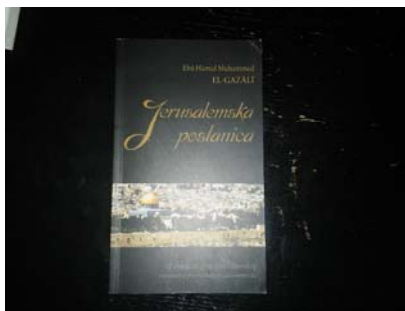
8. Ebu Hamid el-Gazali, *Dragulji Kur'ana (Gawahir al-Qur'an)*, prijevod s arapskoga, Ilum, Bužim, 2008, 311 str. ISBN: 978-9958-9153-8-7

Djelo *Dragulji Kur'ana* ne potpada pod uobičajen i strogo precizan opis tefsirskoga djela, ali pojedina njegova poglavlja (npr. poglavlja koja se bave tumačenjem sure El-Fatihe, Ajetu l-kursije i sure El-Ihlas) mogu se smatrati i jesu *par excellence* tefsirske naravi, u kojima El-Gazali na sebi svojstven način nudi originalne tumačenjske mogućnosti časnoga Kur'ana. Ipak, posmatrano u cjelini i s obzirom na ciljeve *Dragulja Kur'ana*, ovo djelo jeste, u određenom smislu, djelo tefsirskog karaktera prvenstveno zato što, s jedne strane, El-Gazali u njemu razvija svoju svojevrsnu teoriju o 'ciljevima Kur'ana', i, s druge strane, zato što autor u njemu poziva ka dubljem, smisaonijem ili unutarnjem razumijevanju kur'anskih ajeta. El-Gazali, zapravo, u ovom djelu ustanovljuje nešto što bismo, iz naše perspektive vremena, mogli nazvati *duhovnom hermeneutikom* Kur'ana, koja u sebi uključuje i podrazumijeva aktivnost ne samo ljudskoga razuma već i srca i duha kao primarnih i nadracionalnih izvora ljudske spoznaje.

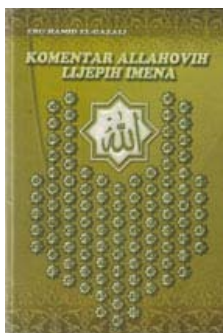
9. Ebu Hamid el-Gazali, *Jerusalemska poslanica (Ar-Risala al-qudsiyya)*, prijevod s arapskoga i bilješke, UG Hastahana tekija Mesudija, Kaćuni, [2009], 74 str.

Kratku poslanicu pod naslovom *Ar-Risala al-qudsiyya* El-Gazali je napisao za vrijeme svog boravka ili bolje reći osame u gradu Jerusalemu, i to na, kako veli sam imam El-Gazali, molbu džemata časne džamije Mesdžidu l-Aqsā. Imam El-Gazali u njoj izlaže temeljne principe islamskoga vjerovanja prema učenju ehl-i sunneta. Svojom poslanicom imam El-Gazali zapravo kontinuirao eš'arijsku školu mišljenja (*kelam*) i opovrgava prije svega mu'teziljsko učenje kao inovatorsko, i donekle ili usputno, učenje ši'ija *rafidija* i filozofa.

10. Ebu Hamid el-Gazali, *Komentar Allahovih lijepih imena (Al-Maqsad al-asna fi šarh ma 'ani asma' Allah al-husna)*, prijevod s arapskoga i bilješke, El-Kelimeh, Novi Pazar, 2009, 262 str. ISBN 978-86-7980-057-2

Djelo čuvenog i slavnog teologa Ebu Hamida El-Gazalija pod naslovom *Al-Maqsad al-asnā fī šarh ma 'anī asmā 'illāh al-husnā*, ili skraćeno *Al-Maqsad*, spada u sami vrh zrelog muslimanskog klasičnog mišljenja i jedno je od najboljih ikada napisanih djela u povijesti muslimanskog mišljenja iz predmetne oblasti. El-Gazali u ovom svom djelu izlaže jedno od najfundamentalnijih pitanja kojim su se prije njega, kao i u njegovo vrijeme, bavili brojni muslimanski teolozi, filozofi i lingvisti – pitanje egzegeze lijepih Božijih imena, drugim riječima raznolikih kvalifikativa koje na Uzvišenog Boga primjenjuju Kur'an i hadis. Dakle, riječ je o djelu velikog duhovnog dometa i značaja u teološkom i egzegetskom smislu.

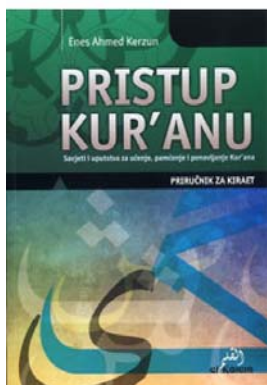

* Sa Fatićevog bosanskog prijevoda *Al-Maqsada* sačinjen je i objavljen prijevod ovog djela na albanski jezik pod naslovom: *Komentimi i Emrave të Bukur të Allahut*, prev. Nig'jar Bajrami Hoti, Inter Rina, Skoplje, 2011.

11. Enes Ahmed Kerzun, *Pristup Kur'anu (Wa rattili l-Qur'āna tartīlā)*, prijevod s arapskoga, El-Kalem, Sarajevo, 2010, 101 str. ISBN: 978-9958-23-273-2

Autor je iskusni predavač učenju Kur'ana. Na tom planu angažiran je dugi niz godina u različitim krajevima svijeta što mu je prskrbilo rijetko praktično iskustvo na planu podučavanja Kur'anu na svjetskom planu. Knjiga sadrži savjete i uputstva za učenje, pamćenje i ponavljanje Kur'ana. Objedinjuje podučavanje i upućivanje na jedan lahak pedagoški način koristan za mlađe i starije, pa je vrlo korisna kako za one koji se podučavaju, tako i za one koji podučavaju, budući da se bavi svim onim pitanjima koja neminovno prate tu aktivnost.

12. Dželaluddin es-Sujuti, *Odgovori: izbor fetvi (Al-Hāwī li al-fātawī)*, prijevod sa arapskoga u saradnji sa hfz. Nedžadom Čemanom, El-Kalem, Sarajevo, 2011, 261 str. ISBN: 978-9958-23-276-3

Knjiga sadrži izbor fetvi – odgovora ovog velikog islamskog učenjaka iz 10. hidžretskog stoljeća (u. 911.) na pitanja koja su bila i ostala predmetom rasprava među muslimanima. Izbor je sačinjen iz autorove knjige *Al-Hawī li l-fatawī*. Iako u osnovi sporedna u ukupnosti islamskog mišljenja, pitanja – odnosno odgovori koje je ovaj velikan dao na njih, samo su jedna od mogućih njihovih poimanja. Sujuti, kao vrstan bibliograf, svoja razmatranja tih pitanja podupro je brižljivo sakupljenim predajama o tim temama i na njima utemeljio svoje odgovore. Riječ je o deset odgovora na pitanja o: novotariji u vjeri, o obillježavanju mevluda, o tome da li mrtvi imaju koristi od učenja sedmine, o upotrebi tespiha, o Najvećem Allahovom imenu, o duha-namazu, o životu vjerovjesnika poslije njihove smrti, o pitanjima vezanim za zagrobni život, o viđenju Vjerovjesnika, a.s., i meleka, o predajama koje ukazuju na postojanje kutbova, evtada, nudžebaa i ebdala, tj. kategorija ljudi koji zauzimaju visoke duhovne stupnjeve.

13. Dželaluddin es-Sujuti, *Leksikon komentatora Kur'ana (Tabaqat al-mufasssir'in)*, prijevod sa arapskoga, vlastito izdanje, Sarajevo, 2011, 117 str.

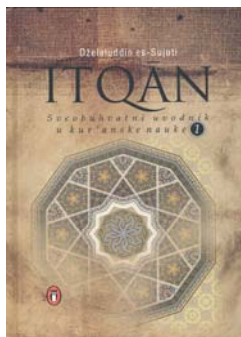
Imam Es-Sujuti je prvi autor koje je napisao leksikon komentatora Kur'ana. U svome uvodu za ovu knjigu Es-Sujuti navodi: "Ovo je leksikon u kome se navode generacije komentatora Kur'ana (mufessira), budući da nisam zapazio da ih je neko pojedinačno tretirao, kao što je to slučaj sa muhaddisima, šeri'atskim pravnicima (*fukaha'*), gramatičarima i dr." Prema riječima 'Ali Muhammeda Omera, priređivača ove knjige na arapskome jeziku, Es-Sujuti u ovome djelu slijedi metod preuzimanja iz prijašnjih djela (*tarikatu n-nakli mine l-kutubi s-sabika*), kao što to čini i u mnogim drugim svojim djelima. Većinu materijala preuzima od Ibnu l-Enbara, el-Humejdija, Ibnu d-Dubejsija, ez-Zehibija, es-Selefija, Ibnu s-Sem'anija, Ebu Šamea, 'Abdulgafira el-Farisija, Ibn 'Asakira, Ibnu n-Nedždžara. Njegov posao sastojao se u tome da sakupi sve ono što se odnosi na mufessire iz knjiga ovih historičara spominjući: ime mufessira, njegov nadimak po ocu, njegovo porijeklo, profesore kod

kojih je učio, mjesto u kojem se rodio, mjesto njegove naučne aktivnosti te knjige koje je studirao ili napisao. Ipak, ovo ne umanjuje es-Sujutijev napor. On nam je sačuvao vrijedne podatke preuzimajući iz djela koja su nestala, a druga su još uvijek u rukopisima.

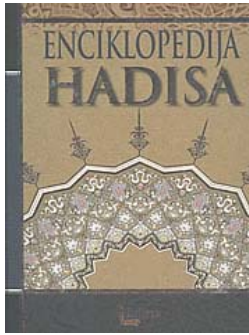
14. Dželaluddin es-Sujuti, *ITQĀN – Sveobuhvatni uvodnik u kur'anske nauke I (Al-Itqan fi 'ulum al-Qur'an)*, prijevod s arapskoga i bilješke, Sova Publishing, Sarajevo, 2012, 357 str. ISBN: 978-9958-9957-3-6

Itqan se smatra najpoznatijim Sujutijevim djelom, u kojem je on i originalan autor i savršen kompilator koji se služi doslovno svime što je bilo vrijedno u višestoljetnom muslimanskom umovanju o Kur'anu te je zato njegov *Itqan*, prema Jane Dammen Mc Auliffe, „monumentalna sinteza kur'anskih nauka”. [U pripremi za štampu je prijevod drugog toma *Itqana*].

15. Muhammed el-Fasi er-Rudani, *Enciklopedija hadisa (Džem' al-fawa'id min džami' al-usul wa madžma' az-zawa'id)*, I-X, prijevod s arapskoga sa grupom prevodilaca, Libris, Sarajevo, 2012. ISBN: 978-9958-636-70-7 (Cjelina)

Enciklopedija sadrži 10.129 hadisa, od kojih je većina vjerodostojnih ili dobrih, rijetki su ocijenjeni kao slabi, a samo nekolicina kao lažni. Hadisi su razvrstani po temama, počev od islamskog vjerovanja, pa sve do Sudnjeg dana i opisa Dženneta i Džehennema. Zbirka sadrži hadise iz šesnaest poznatih hadiskih zbirki.

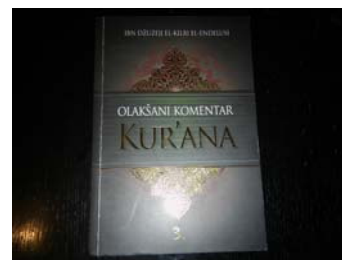
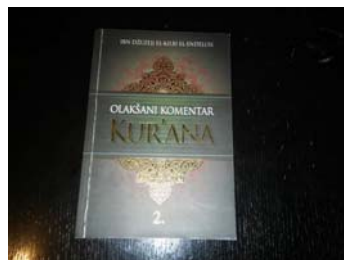

16. Ibn Džuzejj el-Kilbi el-Endelusi 1., *Olakšani komentar Kur'ana (Kitāb at-tashīl fi 'ulūm at-tanzīl)*, prijevod s arapskog i bilješke, Libris, Sarajevo, 2014, 487 str. ISBN: 978-9958-636-92-9 (Cjelina); 978-9958-636-93-6 (Knj. 1)

17. Ibn Džuzejj el-Kilbi el-Endelusi 2., *Olakšani komentar Kur'ana (Kitāb at-tashīl fi 'ulūm at-tanzīl)*, prijevod s arapskog i bilješke, Libris, Sarajevo, 2014, 488 str. ISBN: 978-9958-636-92-9 (Cjelina); 978-9958-636-93-6 (Knj. 1)

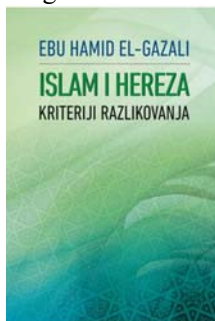
18. Ibn Džuzejj el-Kilbi el-Endelusi 3., *Olakšani komentar Kur'ana (Kitāb at-tashīl fi 'ulūm at-tanzīl)*, prijevod s arapskog i bilješke, Libris, Sarajevo, 2014, 512 str. ISBN: 978-9958-636-92-9 (Cjelina); 978-9958-636-93-6 (Knj. 1)

Tefsir Ibn Džuzejja (u. 741./1340.) je posljednji endeluski tefsir ili posljednje ostvarenje tefsirske tradicije u nekadašnjoj muslimanskoj Španiji - napisan od početka do kraja Kur'ana - koje je, kao takvo, sačuvano. Iako je Ibn Džuzejj više oponašatelj u tefsiru nego mudžtehid, više kompilator nego istraživač, ipak, nemoguće je, nakon pomnog izučavanja njegovoga tefsira, ne uočiti njegov ogromni trud, obilje znanja i tefsirske mudrosti, a što zajedno svjedoči u korist njegove tefsirske originalnosti. Ono što dodatno posvedočuje Ibn Džuzejjovu tefsirsku inventivnost i originalnost jesu novi pogledi i rijetka značenja koja sadrži tefsir Ibn Džuzejja u odnosu na ostale tefsire. Naime, pored imponantnog broja tefsirskih izvora kojima se Ibn Džuzejj služi, ipak to nije zasjenilo njegovu tefsirsku originalnost i njegove lične poglede koje iznosi u svome tefsiru u pogledu: vjerovanja, deriviranja propisa, kur'anskih kazivanja, tesavvufa, jezika, gramatike i stilistike.

19. Ebu Hamid el-Gazali, *Islam i hereza – Kriteriji razlikovanja (Faysal at-tafriqa bayn al-islām waa z-zandaqa)*, El-Kalem, Sarajevo, 2015, 82 str. ISBN: 978-9958-23-394-4

Ovo djelo je malo po obimu, no značajno i danas veoma aktuelno. Gazali u ovoj knjizi objašnjava pravila kojih se ljudi trebaju držati pri interpretaciji svetih tekstova, ukazuje na pogubnost u berzopletom etriketiranju ljudi nevjerstvom i pojašnjava suštinu nevjerstva. Pritom, nastoji izoštriti onu razdjelnicu između islama i hereze, onaj duhovni "nogostop" preko koga se prelazi iz jedne zone u drugu.

IV. Autorski radovi iz oblasti tefsira

1. Razvoj nauke o tumačenju Kur'ana u BiH u XX stoljeću s izabranom bibliografijom - skica, *Novi Muallim*, br. 12, 2002, str. 92-104.
2. Insan u Kur'anu, *Znakovi vremena*, V, br. 16, 2002, str. 57-65.
3. Munafici u Kur'anu, *Znakovi vremena*, V, br. 17, 2002, str. 42-48.
4. Metodologija, sadržaj, izvori i značaj Sujutijevog *Al-Itqana*, *Zbornik radova FIN-a*, br. 10, 2005, str. 118-141.
5. Stilistika Kur'ana u djelima Hasana Kafija Pruščaka, *Znakovi vremena*, IX, br. 33, 2006, str. 64-83.
6. Ummet u Kur'anu danas, *Novi Muallim*, br. 28, 2006, str. 4-10; *Elif*, VI/35, Podgorica, Crna Gora, 2006, str. 3-5.
7. Ciljevi Kur'ana, *Takvim Rijasetu za 2007.*, 2006, str. 21-31; *Elif*, VII/41, 2007, str. 4-5; *Elif*, VII/42-3, 2007, str. 4-5.
8. "Telkhisu'l-miftah" – djelo o znanosti koja raskriva aspekte kur'anskog i'džaza, *Zbornik radova FIN-a*, br. 12, 2007, str. 87-104.
9. Neka temeljna pravila u razumijevanju i tumačenju Kur'ana, *Takvim Rijasetu za 2008.*, 2007, str. 21-34; *Elif*, br. 48, 2008, str. 4-5.
10. Kur'anska teorija o jeziku i govoru, *Život*, LV, br. 1, Sarajevo, 2007, str. 91-113.
11. Uzroci nastanka tefsirske discipline *el-vudžuh ve-n-nezāir*, *Glasnik Rijasetu*, LXX/11-12, 2008, str. 1084-1101.

12. Dimenzije značenja kur'anske sure El-Kevser, *Takvim Rijaset* za 2009., 2008, str. 31-43; *Elif*, br. 56-57, str. 8-9; 2009, *Elif*, br. 58, 2009, str. 6.
13. Nad tekstem *Stil kao argument*, *Godišnjak BZK Preporod* 2009, IX, 2009, str. 415-422.
14. Metod kontekstualnog tumačenja Kur'ana, *Znakovi vremena*, XII, br. 43/44, 2009, str. 87-115.
15. El-Felek i En-Nas: sure zaštitinice i završnice Kur'ana, *Takvim Rijaset* za 2010., 2009, str. 35-48.
16. Semantika riječi *rūh* u Kur'anu i komentarima Kur'ana, *Glasnik Rijaset*, LXXI, 11-12, 2009, str.1089-1102.
17. Metodologija, leksički opseg i izvori djela *Nuzhetu'l-e'ajuni'n-newāziri fī 'ilmi'l-wudžūhi we'n-neza'ir*, *Zbornik radova FIN-a*, br. 14, 2010, str. 59-73.
18. Sura El-Ihlas: Trećina Kur'ana, *Takvim Rijaset* za 2011., 2010, str. 17-33; *Elif*, br. 67, 68, 2010-11, 2012, str. 5, 5.
19. Semantička analiza riječi *nafs* u Kur'anu, *Znakovi vremena*, XIII, br. 50, 2010, str. 44-63.
20. Kur'an: definicija i sadržaj, *Semerka*, III/25, 2011, str. 32-37.
21. Kako čitati Kur'an i Bibliju u Bosni i Hercegovini (I), *Oslobođenje – KUN*, četvrtak, 3. mart 2011. godine, str. 36.
22. Putovanja iz jednog religijskog univerzuma u drugi; ili: Kako čitati Kur'an i Bibliju u Bosni i Hercegovini, *Oslobođenje – KUN*, četvrtak, 10. mart 2011. godine, str. 36.
23. Komentar sure El-Leheb, *Takvim Rijaset* za 2012. godinu, 2011, str. 51-68.
24. Riječ povodom najnovijeg izdanja Čauševićeva-Pandžinog prijevoda i tumača Kur'ana Časnog, u: *Kur'an Časni*, prijevod i tumač / preveli i sredili Muhammed Pandža i Džemaluddin Čaušević, Libris, Sarajevo, 2012, str. 721-723.
25. En-Nasr – posljednja objavljena sura, *Takvim Rijaset* za 2013. godinu, 2012, str. 59-74.
26. "Allahov Rūh", *Preporod*, br. 21/983, 2012, str. 8.
27. Imena Muhammeda, a.s., u Suhufima, Tevratu, Zeburu, Indžilu i Kur'anu, *Preporod*, br. 3/989, 2013, str. 15; <http://www.preporod.com> (9.12.2016.).
28. Orijentacije, odlike i naučna vrijednost tefsira u Endelusu, *Zbornik radova FIN-a*, br. 15, 2011, str. 11-29.

29. El-Gazalijeva teorija o ciljevima Kur'ana, *Glasnik Rijaset*, LXXV, br. 3-4, 2013, str. 169-178.
30. Osvrt na dvije knjige ši'ijjskih mufessira, *Preporod*, br. 15/1001, 2013, str. 42.
31. El-Kafirun: sura o nevjernicima, *Takvim Rijaset* za 2014., 2013, str. 39-53.
32. Kako čitati Bibliju i Kur'an u Bosni i Hercegovini, *Glasnik Rijaset*, LXXV, br. 9-10, 2013, str. 775-786.
33. Ibn Džuzejj el-Endelusi i njegov *Teshil*, *Zbornik radova FIN-a*, br. 16, 2012, str. 35-55; predgovor u: Ibn Džuzejj el-Kilbi el-Endelusi 1., *Olakšani komentar Kur'ana (Kitābu t-tashīl fī 'ulūmi t-tanzīl)*, prijevod s arapskog i bilješke, Libris, Sarajevo, 2014, 7-28.
34. Kur'an – kosmos u riječi, predgovor u: Rifet Šahinović, *U hladovima Kur'ana*, Grafis, Cazin, 2014, str. 7-11.
35. Allame Muhammed Ikbāl kao komentator Kur'ana, *Zbornik radova FIN-a*, 17/2013, 2014, str. 51-63.
36. Insan u Kur'anu, *Bilten – glasilo Medžlisa Islamske zajednice Zagreb*, br. 156, rujan 2014, str. 54-56.
37. *El-Mā'ūn*: sura o dvije skupine ljudi, *Takvim Rijaset* za 2015., 2014., str. 77-88.
38. Najava Muhammeda, a.s., i njegovih sljedbenika u prethodnim Objavama, u: *Muhammed a.s. u savremenom mišljenju naše uleme*, Udruženje ilmijje IZ u BiH i Medžlis Islamske zajednice Sarajevo, 2014, 135-151.
39. Tatawwur 'ilm al-tafsīr fī al-Busna wa al-Hirsik fī al-qarn al-išrīn, *Majalla al-buhūth wa al-dirāsāt al-qur'ānija/Journal of Qur'anic Research and Studies*, Madinah, Vol.7-8, No. 12, 2012-2013, str. 85-103.
40. Bošnjaci u Kur'anu, <http://preporod.com> (2. 02. 2015.); <http://thebosniatimes.ba/clanak/1926> (16. 11. 2015.).
41. Ibn 'Adžibe el-Haseni i njegov tefsir *El-Bahru l-medid*, *Zbornik radova FIN-a*, 18/2014, 2015, str. 61-78.
42. Oglad o prvom prijevodu Kur'ana kod nas, *Diwan*, časopis za kulturu, XVIII, br. 39-40, Gradačac, maj 2015., str. 139-152.
43. Kurejš – sura o ekonomiji i sigurnosti, *Takvim Rijaset* za 2016., 2015, str. 37-49.
44. Najnoviji prijevod i komentar Kur'ana na engleskome jeziku, *Preporod*, br. 3/1061, 2016, str. 41; <http://thebosniatimes.ba/clanak/2892> (2. 02. 2016.).
45. Od semantike do semiotike hidžaba, <http://thebosniatimes.ba/clanak/3230> (29. 02. 2016.); *Preporod*, 5/1063, 2016, str. 11.

46. Semantička obilježja kur'anskih riječi: *džihād, harb i qitāl*, *Zbornik radova FIN-a*, 19/2015, 2016, str. 31-50.
47. Sura El-Fīl: podsjećanje na znameniti događaj, *Takvim Rijaseta za 2017.*, 2016., str. 69-82.
48. Jezik kao Božiji znak (koautor Džemaludin Latić), u: *Rezolucija o bosanskom jeziku. Zbornik radova*. El-Kalem, Sarajevo, 2016, 17-36.
49. Sufijski tefsir kao metod tumačenja Kur'ana, *Kelamu'l-šifa'*, br. 45-47, god. XIII, 1438/2017, str. 40-44.
50. Uvod u tematski tefsir, *Zbornik radova FIN-a*, 20/2016, 2017, str. 25-35.
51. How to read the Bible and the Qur'an in Bosnia and Herzegovina, *Context, Journal of interdisciplinary studies / Časopis za interdisciplinarne studije*, Centar za napredne studije / Center for Advanced Studies, godina 2, broj 2, 2017, p. 23-32.

V. Prikazi iz oblasti tefsira

1. Tumačenje Kur'ana i ideologije XX stoljeća (Enes Karić, *Tumačenje Kur'ana i ideologije XX stoljeća*, Bemust, Sarajevo, 2002. – 646 str.), *Glasnik Rijaseta*, LXIV, br. 9-10, 2002, str. 1036-1040.
2. Kako tumačiti i prevoditi Kur'an (Enes Karić, *Kako tumačiti Kur'an: uvod komentatorske teorije klasičnog perioda*, Tugra, Sarajevo, 2005. – 407 str.), *Novi Muallim*, br. 24, 2006, str. 116-118.
3. Izabrana djela Husein-ef. Đoze, *Zbornik radova FIN-a*, br. 11, Sarajevo, 2006, str. 161-171; *Preporod*, br. 18/836, 2006, str. 36-37.
4. Tefsir amidžića Allahova Poslanika, s.a.w.s., na bosanskom jeziku (*Tefsir Ibn 'Abbas*, grupa prevodilaca, Libris, Sarajevo, 2007), *Preporod*, br. 19/861, 2007, str. 34.
5. Kako prevoditi Kur'an (Jusuf Ramić, *Kako prevoditi Kur'an: analiza naših prijevoda Kur'ana urađenih neposredno s arapskog jezika*, FF, Bihać, 2007. – 200 str.), *Znakovi vremena*, X, br. 37, 2007, str. 200-205.
6. Neispravnost 101 neispravnosti (Mustafa Mlivo, *101 neispravnost u prijevodima Kur'ana*, Bugojno, 2008. – 222 str.), *Preporod*, br. 20/886, 2008, str. 36-38.
7. Kur'an i Poslanikov život na mapama, ilustracijama i slikama (Šewqi Ebu Halil, *Atlas Kur'ana & Atlas Poslanikovog života*, Libris, Sarajevo, 2008), *Preporod*, br. 7/897, 2009, str. 36.

8. Monografija o slavnom komentatoru Kur'ana (Enes Karić, *Džalaluddin as-Sujuti – Život i komentatorsko djelo*, El-Kalem, Sarajevo, 2009. – 454 str.), *Novi Muallim*, br. 37, 2009, str. 153-154.
9. Knjiga brojnih poruka čovjeku (Rifet Šahinović, *Poruke Kur'ana*, Semerkand, Sarajevo, 2010. – 332 str.), *Novi Muallim*, br. 46, 2011, str. 132-134.
10. Ka novoj metodologiji tumačenja Kur'ana (Fazlur Rahman, *Glavne teme Kur'ana*, s engleskog preveo Enes Karić, El-Kalem, Sarajevo, 2011. – 472 str.), *Preporod*, br. 22/969, 2011, str. 34-35.
11. Kur'an – kosmos (u) riječi (Rifet Šahinović, *U hladovima Kur'ana*, Grafis, Cazin, 2014. – 357 str.), *Novi Muallim*, XV, br. 58, 2014, str. 120-121.
12. Knjiga koja će promijeniti naše poglede (M.M. El-A'zami, *Historija kur'anskoga teksta - od Objave do kompilacije. Komparativna studija sa Starim i Novim Zavjetom*, s engleskog preveo prof. dr. Džemaludin Latić, El-Kalem, Sarajevo, 1435. god. po H./2014. - 479 str.), *Zbornik radova FIN-a*, 18/2014, 2015, str. 279-280.
13. Tefsiri i prijevodi Kur'ana u XX. stoljeću (Suha Taji-Farouki (ed.), *The Qur'an and its Readers Worldwide, Contemporary Commentaries and Translations*, Oxford, Oxford University Press, Qur'anic Studies Series, 2015, 600 p. ISBN 978-0-19-875477-0), *Novi Muallim*, jesen 2016, XVII/67, str. 95-97.

VI. Prijevodi iz oblasti tefsira

1. Muhammed Ali Es-Sabuni, Obaveza posta kod muslimana, prijevod s arapskoga, *Preporod*, 2004, br. 20/789, 21/790, 22/791, 23/792, str. 7, 14, 7, 7.
2. M. A. Es-Sabuni, Kurban – način približavanja Allahu, dž. š., prijevod s arapskoga, *Preporod*, br. 1/795, 2005, str. 10-11.
3. M. A. Es-Sabuni, Dužnost hadža u islamu, prijevod s arapskoga, *Preporod*, br. 2/796, 2005, str. 10-11.
4. M.A. Es-Sabuni, Stav šerijata prema sihru, prijevod s arapskoga, *Preporod*, br. 16/810, 18/812, 19/813, 20/814, 2005, str. 37, 37, 37, 35.
5. Fakhrudin er-Razi, Tumačenje najveličanstvenijeg ajeta Allahove Knjige (Ajetu'l-Kursijj), prijevod s arapskoga, *Glasnik Rijasetu*, LXVII, br. 7-8, 2005, str. 728-746; *Klasične škole tefsira*, priredio: prof. dr. Džemal Latić, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2008, str. 291-309.
6. Dželaluddin es-Sujuti, Počeci kur'anskih sura (*Fewatihu s-suwer*), prijevod s arapskoga, u: *Terminologija tefsira*, priredio: prof. dr. Džemaludin Latić, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2005, str. 201-204; *Glasnik Rijasetu*, br. 3-4, LXVII, 2005, str. 235-238.

7. Imam Bedruddin ez-Zerkeši, Primjeri u Kur'anu (*Ma'rifetu l-emthal*), prijevod s arapskoga, u: *Terminologija tefsira*, str. 217-220.
8. Muhammed Husejn edh-Dhehebi, Značenje riječi tefsir i te'wil i razlika među njima, prijevod s arapskoga, u: *Metodologija tefsira*, priredio: prof. dr. Džemaluddin Latić, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2005.
9. M. H. edh-Dhehebi, Prva etapa u tefsiru – tefsir u vrijeme Vjerovjesnika, s. a. w. s., i ashaba, prijevod s arapskoga, u: *ibid.*, str. 87-97.
10. M. H. edh-Dhehebi, Druga etapa u tefsiru – tefsir u vrijeme tabi'ina, prijevod s arapskoga, u: *ibid.*, str. 107-114.
11. M. H. edh-Dhehebi, Treća etapa u tefsiru – tefsir u vrijeme bilježenja, prijevod s arapskoga, u: *ibid.*, str.139-147.
12. M. H. edh-Dhehebi, Tefsir islamskih pravnika, prijevod s arapskoga, u: *ibid.*, str. 263-268.
13. M. H. edh-Dhehebi, Kharidžije i njihov odnos prema tefsiru, prijevod s arapskoga, u: *ibid.*, str. 327-331.
14. M. H. edh-Dhehebi, Filozofski tefsir, prijevod s arapskoga, u: *ibid.*, str. 359-372.
15. M. H. edh-Dhehebi, Općenito o tefsiru i njegovim vrstama u savremenom dobu, prijevod s arapskoga, u: *ibid.*, str. 427-429.
16. 'Abd al-Husayn Shahidi Salih, Mudžahidov tefsir – najraniji komentar Kur'ana, prijevod s engleskoga, u: *ibid.*, str.115-124.
17. Mahmud b. 'Umer ez-Zamhašeri (*El-Keššaf*), Najava rođenja Isaa, a.s., prijevod s arapskoga, *Preporod*, br. 2/820, 2006, str. 18.
18. Abdullah b. 'Umer el-Bejdavi (*Enwaru t-tenzil we esraru t-te'wil*), Isaova, a.s., smrt, prijevod s arapskoga, *Preporod*, br. 2/820, 2006, str. 18.
19. Rukopisi Kur'ana u svjetskim muzejima, institutima, bibliotekama i kolekcijama, prijevod s engleskoga, *Glasnik Rijaset*, LXVIII, br. 9-10, 2006, str. 953-960.
20. Fahrudin er-Razi, Zabrana alkoholnih pića, prijevod s arapskoga, *Glasnik Rijaset*, LXVIII, br. 11-12, 2006, str. 1073-1080.
21. A. R. Kidwai, Prevođenje neprevodivog, prijevod s engleskoga, *Glasnik Rijaset*, LXVIII, br. 7-8, 2006, str. 683-693.
22. Džemaluddin es-Sujuti, Mekkanski ajeti i sure, prijevod s arapskoga, *Novi horizonti*, br. 83/84, 85, Zenica, 2006, str. 26-28, 36-39.

23. Murad Wilfried Hofmann, Prijevod Kur'ana Časnog na njemačkom jeziku, prijevod s engleskoga, *Glasnik Rijaset*, LXIX, br. 1-2, 2007, str. 74-85.
24. Jarot Wahyudi, Književno tumačenje Kur'ana: Fawasil al-ayat, Qasam i Istifham – tri primjera iz Bint al-Shatinog tefsira, prijevod s engleskoga, *Život*, LV, br. 2, 2007, 91-113, str. 95-101.
25. Jusuf Rahman, Čudesna narav muslimanske svete knjige – Studija o 'Abdu'l-Džebbarovom djelu I'džazu'l-Qur'an, prijevod s engleskoga, *Život*, br. 3, 2007, 49-62.
26. Dželaluddin Es-Sujuti, Načini objavljivanja Kur'ana, prijevod s arapskog, *Preporod*, br. 18/884, 2008, str. 35-38.
27. Mukatil b. Sulejman, Tumačenje sure Ja-Sin, prijevod s arapskoga, *Klasične škole tefsira*, priredio: prof. dr. Džemal Latić, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2008, str. 291-309; *Glasnik Rijaset*, br. 1-2, LXX, 2008, str. 29-42.
28. Muhammed Ebu Zehre, Kur'an kao izvor u fikhu imam-i Malika, prijevod s arapskoga, u: *Klasične škole tefsira*, str. 151-175.
29. Hafiz Edh-Dhehebi, Ahmed b. Hanbel o temeljnim pitanjima vjerovanja, prijevod s arapskoga, u: *ibid.*, str. 193-200.
30. El-Murteda Ebu'l-Qasim 'Ali b. Tahir, Rasprava o gledanju Allaha, dž.š., prijevod s arapskoga, u: *ibid.*, str. 27-280.
31. Fakhruddin er-Razi, Rasprava o jeziku i znanju, prijevod s arapskoga, *Glasnik Rijaset*, LXX, br. 3-4, 2008, 196-212.
32. Ibn 'Adžibe el-Haseni, Komentar Fatihe – I i II dio, prijevod s arapskoga, *Kelamu'l šifa*, VI, br. 21/22 (I dio), 23 (II dio); Kaćuni, 1430/2009; str. 73-79, 76-81.
33. Ibn 'Adžibe el-Haseni, Komentar Fatihe – III dio, prijevod s arapskoga, *Kelamu'l šifa*, IV, br. 24/25, Kaćuni, 1431/2010, str. 99-103.
34. Dželaluddin es-Sujuti, Načini objavljivanja Kur'ana, prijevod s arapskoga, *Elif*, VI, br. 36, 37, Podgorica, 2006, 2007, str. 6-7, 6-7.
35. Dželaluddin es-Sujuti, Sabiranje i ustrojstvo Kur'ana (I), prijevod s arapskoga, *Elif*, br. 63, 2009, str. 4-5.
36. Dželaluddin es-Sujuti, Sabiranje i ustrojstvo Kur'ana (II), prijevod s arapskoga, *Elif*, br. 64, 65, 2010, str. 6-7, 6-7.
37. Aliaa Ibrahim Dakroury, Ka filozofskom pristupu u hermeneutici Kur'ana, prijevod s engleskoga, *Znakovi vremena*, XIII, br. 47, 2010, str. 72-92.
38. Dželaluddin es-Sujuti, Objava Kur'ana na "sedam harfova", prijevod s arapskoga, *Glasnik Rijaset*, LXXIII, br. 3-4, 2011, str. 234-243.

39. Mustansir Mir, Kur'an kao književnost, *Beharistan*, prijevod s engleskoga, br. 16, Sarajevo, 2011, str. 269-284; *Život*, god. LIX, br. 4-6, 2011, str. 91-104.
40. Abdullah Saeed, Približno značenje [Svetoga] Teksta, prijevod s engleskoga, *Znakovi vremena*, XIV, br. 54, 2011, str. 73-87.
41. Abdullah b. Omer el-Bejdawi, Jusuf, a.s., i njegova braća, prijevod s arapskoga, *Preporod*, br. 16-17/978-979, 2012, str. 54-55.
42. Ahmed et-Tadž, Rođenje Isaa, a.s., prijevod s arapskoga, *Preporod*, br. 24/986, 2012, str. 24.
43. Ahmed et-Tadž, Isa, a.s., kao poslanik, prijevod s arapskoga, *Preporod*, br. 1/987, 2013, str. 10.
44. Fahrudin er-Razi, Isaova, a.s., smrt i uzdignuće na nebo, prijevod s arapskoga, *Preporod*, br. 7/993, 2013, str. 12-13.
45. Dželaluddin es-Sujuti, Kultura ponašanja prilikom učenja Kur'ana, prijevod s arapskoga, *Preporod*, br. 15/1001, 2013, str. 16.
46. Dželaluddin es-Sujuti, Načini učenja Kur'ana napamet, prijevod s arapskoga, <http://preporod.com> (7. 06. 2015.).
47. Muhammed Ali es-Sabuni, Ratovanje u svetim mjesecima, prijevod s arapskoga, <http://www.preporod.com> (21. 08. 2015.).
48. Massimo Campanini, Kur'an i nauka: hermeneutički pristup, prijevod s engleskoga, *Novi Muallim*, 2016., god. XVII, br. 65, str. 96-103.
49. Abdul Kabir Hussain Solihu, Kritika teorije kur'anske hermeneutike Muhammeda Arkouna, prijevod s engleskoga, *Novi Muallim*, proljeće 2017., god. XVIII, br. 69, str. 17-22.
50. Esam Eltigani Mohammed Ibrahim i Ibrahim M. Zein, Pristup kur'anskoj egzegezi Hasana Turabija, prijevod s engleskoga, *Glasnik Rijaset*, br. 5-6, 2017, str. 557-575.

VII. Prijevodi na albanski jezik

1. Almir Fatiq, Ummeti në Kur'an dhe ummeti sot, preveo Mehas Alija, *Edukata islame*, XXXVI, 83, Priština, 2007, str. 97-110.
2. Almir Fatiq, Agjëroni, “që të jeni të devotshëm”, preveo N. Ibrahim, <http://www.zeriislam.com> (5. 09. 2009.)
3. Allmir Fatiq, Vlerat dhe virtytet e Muajit të Ramazanit, preveo N. Ibrahim, <http://www.zeriislam.com> (19. Gusht 2009.).

4. Almir Fatiq, Hutbeja e muajit ramazan, preveo i prilagodio Esat ef.Rexha, <http://www.islamgjakova.net> (24. 07. 2012.)